

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Проректор з НІР _____

Чайченко С.О.

(під)

«30» серпня 2021 р. _____

**ПРОГРАМА З ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА**

підготовки здобувачів
рівня вищої освіти доктор філософії
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
«Освітні, педагогічні науки»
(назва програми)
мова навчання – українська

Розробники:

Сипченко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету гуманітарної та економічної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Панасенко Е.А., доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри   Топольник Я.В.
(ПБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення   Саяпіна С.А.
(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження

вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол № 1

**1. Опис
науково-викладацької практики**

№ з/п	Види практичної підготовки	Характеристика практичної підготовки	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Науково-викладацька практика	Кількість кредитів / тижнів / годин	
		6 / 4 / 180	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Вид контролю:	
		Диференційований залік у формі звіту	

Пояснювальна записка

Робоча програма практичної підготовки (науково-викладацька практика) здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня доктора філософії складена відповідно до освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки» та навчального плану спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Практична підготовка у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» організовується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «ДДПУ» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>), Положення про контрольні заходи у ДВНЗ «ДДПУ» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>).

Політика проходження практичної підготовки регулюється:

Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ» (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>);

Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти у ДВНЗ «ДДПУ» (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/039.pdf>);

Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність

ДВНЗ «ДДПУ» (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/006.pdf>).

Науково-викладацька практика (далі – НВП) є практичною складовою підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти всіх форм навчання в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (далі – Університет).

Метою проведення НВП передбачено підвищення рівня набуття аспірантами системи компетентностей: дослідницької, методологічної, аналітичної, світоглядної, громадянської, педагогічної, комунікативної, іншомовної, інформаційної, цифрової щодо організації освітнього процесу, здійснення наукової та викладацької діяльності.

Об'єктом науково-викладацької практики є науково-дослідницька та викладацька діяльність у закладі вищої освіти, що передбачає підготовку фахівців за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Предметом науково-викладацької практики виступають закономірності, технології, методи, прийоми та засоби професійної діяльності в межах професійно орієнтованих дисциплін навчального плану підготовки фахівців за спеціальностями, що відповідають напряму підготовки аспіранта і пов'язані з тематикою його дисертації.

Науково-викладацька практика покликана забезпечити функцію сполучної ланки між теоретичними знаннями, здобутими в процесі засвоєння освітньої складової підготовки аспірантів і практичною діяльністю щодо впровадження здобутих знань у освітній процес. Програма НВП пов'язана з можливістю подальшої викладацької діяльності осіб, які закінчують підготовку в аспірантурі, планують свою педагогічну діяльність у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) та необхідністю підготовки власних науково-педагогічних працівників для Університету.

НВП – це вид науково-педагогічної діяльності аспірантів, який передбачає здійснення наукового пошуку за темою дисертаційного дослідження, викладання навчальних дисциплін, організацію навчальної діяльності здобувачів, науково-методичну роботу з навчальних дисциплін,

набуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності.

Програма науково-викладацької практичної підготовки має такі основні розділи: опис практичної підготовки, пояснювальна записка, мета та завдання практичної підготовки, матриця компетентностей, програмних результатів навчання, результатів та виду практичної підготовки, структура науково-викладацької практики (етапи та обсяг практичної підготовки), бази практичної підготовки, зміст і завдання індивідуальної роботи здобувача під час практичної підготовки, програма практичної підготовки та календарний план науково-викладацької практики, організація та керівництво практичної підготовки, порядок її проходження (обов'язки здобувачів і керівників від Університету та від бази практики), контроль досягнень аспіранта, форми поточного та підсумкового контролю, критерії оцінювання, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті.

Мета та завдання практичної підготовки

Метою проходження науково-викладацької практики є: формування комплексу професійних компетентностей, необхідних для подальшої самостійної науково-педагогічної діяльності, розвиток уміння практичної апробації положень дисертаційного дослідження

Завдання практичної підготовки:

- ознайомлення з методологічними стратегіями розвитку сучасної педагогічної освіти;
- засвоєння сучасних методів проведення науково-педагогічних досліджень, обробки й аналізу їх результатів;
- розвиток дослідницької культури у професійній діяльності з дотриманням принципів академічної доброчесності;
- засвоєння міждисциплінарних знань, розвиток умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою;
- застосування сучасних діагностичних інструментів і засобів у науково-педагогічних дослідженнях;

- опанування засобів презентації і візуалізації результатів науково-педагогічного дослідження;
- формування здатності виконувати оригінальні дослідження в галузі 01 Освіта/Педагогіка та апробувати їх під час наукових заходів різного рівня, відбивати в наукових публікаціях тощо;
- формування здатності до пошуку і впровадження прогресивних ідей, практик у професійну та наукову діяльність;
- формування вміння будувати освітній процес із використанням інноваційних інформаційних технологій;
- оволодіння досвідом проектування занять у відповідності до мети, форми та змісту навчального матеріалу;
- здобуття досвіду розробки навчально-методичного супроводу відповідної дисципліни;
- формування навичок діагностики, контролю та оцінювання ефективності освітньої діяльності здобувачів вищої освіти;
- удосконалення навичок професійної риторики для створення нових механізмів побудови комунікації в ЗВО та формування високої академічної культури всіх учасників освітнього процесу;
- виховання морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в саморозвитку і самоосвіті;
- розвиток прагнення до самовдосконалення, професійного й особистісного зростання.

Передумовами проходження науково-викладацької практичної підготовки є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК: Філософія науки, Професійна та наукова комунікація англійською мовою, Науковий стиль мовлення, Методологія наукових досліджень, Теорія освітології, Інноваційні технології в освіті, Історія освіти та педагогічної думки, Порівняльна педагогіка.

2. МАТРИЦЯ

компетентностей, програмних результатів навчання, результатів та виду практичної підготовки здобувачів з науково-викладацької практики

Вид практичної підготовки	Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньо-наукової програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньо-наукової програми	Результати навчання
<p>Науково-викладацька практика</p>	<p>ЗК 2. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.</p> <p>ЗК 3. Готовність використовувати сучасні методи й технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах.</p> <p>ЗК 5. Здатність дотримуватись етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність до самоменеджменту, планування й розв'язування задач власного професійного і особистісного зростання.</p> <p>ЗК 7. Здатність генерувати нові</p>	<p>ПРН 2. Застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язування дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних галузях.</p> <p>ПРН 4. Добирати методи науково-дослідної діяльності, методи генерування нових ідей під час розв'язання дослідницьких і практичних завдань у обраній та суміжних галузях; методи критичного аналізу й оцінки</p>	<p>Здатність організовувати дослідження в галузі вищої освіти, визначати завдання дослідницького пошуку та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів; проєктувати, конструювати та аналізувати власну дослідницько-пошукову діяльність.</p> <p>Здатність самостійно проводити наукові дослідження, ухвалювати рішення, формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.</p> <p>Здатність до пошуку і впровадження прогресивних ідей, практик у професійній та науковій діяльності.</p> <p>Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності та професійної етики.</p>

	<p>ідеї (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних задач, у тому числі у міждисциплінарних галузях.</p> <p>СК 2. Готовність здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду і глибокого проникнення в суть педагогічних явищ і процесів із залученням широкого кола наукових джерел.</p> <p>СК 4. Здатність цілісно розуміти історію і теорію педагогіки, екстраполювати їх досягнення на сучасну освітню й наукову практику й окреслювати перспективи розвитку.</p> <p>СК 5. Володіння процедурами проектування, організації та моніторингу освітнього процесу з урахуванням необхідних перетворень в освітній сфері, в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків, в процесі наукового партнерства.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати знання, уміння й</p>	<p>сучасних наукових досягнень.</p> <p>ПРН 6. Формулювати мету професійного і особистісного розвитку, оцінювати власні потенційні можливості, реальність обраних способів і шляхів розв'язання поставлених завдань.</p> <p>ПРН 7. Користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу; впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічному процесі з метою створення умов для ефективної мотивації до навчання студентів (учнів).</p>	<p>Здатність до підготовки наукових праць та їх апробації під час наукових заходів різного рівня й в освітньому процесі.</p> <p>Здатність до впровадження результатів дослідження в освітній процес.</p> <p>Здатність вирішувати проблеми дослідницької, викладацької діяльності шляхом використання можливостей Інтернет-ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Здатність розв'язувати проблеми викладацької діяльності, удосконалення змісту, форм, методів навчання шляхом використання можливостей сучасних інноваційних технологій у сфері педагогічної освіти.</p> <p>Здатність конструювати педагогічний процес на основі сформованості аналітичних, прогностичних, проєктивних умінь, які опосередковуються змістом і цінностями особистості викладача-дослідника.</p> <p>Здатність будувати відносини та</p>
--	---	---	---

	<p>навички в галузі освіти.</p> <p>СК 7. Володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання дослідницьких і практичних завдань навчання і виховання.</p> <p>СК 8. Здатність науково супроводжувати студентоцентрований освітній і виховний процес з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави.</p> <p>СК 9. Здатність застосовувати методологічний інструментарій компетентнісного підходу щодо організації навчально-виховного процесу суб'єкт-суб'єктного характеру.</p> <p>СК 12. Здатність вибудовувати студентоцентровану взаємодію зі студентами, розвивати їх емоційний і соціальний інтелект, створювати позитивні міжособистісні відносини й доброзичливий психологічний клімат, підтримувати академічну атмосферу та культуру в ЗВО</p>	<p>ПРН 8. Системно аналізувати та гнучко застосовувати у практичній педагогічній діяльності цікаві й перспективні освітні інновації, адаптуючи їх до можливостей і потреб конкретної аудиторії, а також використовувати широкі можливості інформаційних технологій.</p> <p>ПРН 12. Застосовувати програмні засоби і мультимедіа у науково-педагогічній діяльності та наукових дослідженнях; аналізувати й систематизувати результати досліджень засобами інформаційних технологій.</p> <p>ПРН 13. Здійснювати критичний аналіз сучасної системи освіти; створювати умови конструктивної взаємодії з усіма суб'єктами освітньо-виховного процесу.</p>	<p>партнерство з учасниками освітнього процесу без упередженого ставлення до їхніх індивідуальних потреб.</p> <p>Реалізовувати ціннісні установки, етичні принципи у процесі професійної комунікації.</p> <p>Здатність визначати відповідні завдання викладання і навчання та окреслювати їх таким чином, щоб просувати та трансформувати наукові знання в освітній практиці.</p> <p>Здатність розв'язувати процесуальні проблеми організації навчання у сфері педагогічної освіти, що передбачає вміння адаптовувати технології навчання з урахуванням індивідуальних освітніх потреб та розробляти інноваційні технології з метою вдосконалення освітнього процесу.</p> <p>Визначати та задовольняти потреби особистісного, наукового та професійного розвитку.</p> <p>Здатність до безперервного самовдосконалення, побудови кар'єри у сфері вищої освіти.</p>
--	---	--	---

3. Структура науково-викладацької практики

№ з/п	Етапи проходження практики	Розподіл годин між видами робіт
Етап I: організаційний		
1.	Консультативне засідання кафедри педагогіки вищої школи з науково-викладацької практики з метою ознайомлення з програмою практики, отримання завдань, рекомендацій та форм звітності	5
2.	Обговорення та затвердження індивідуального плану практики аспіранта з науковим керівником	5
Разом		10
Етап II: адаптаційний		
3.	Спостереження за науково-педагогічною діяльністю викладачів кафедри педагогіки вищої школи	5
4.	Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету	5
5.	Аналітична діяльність щодо вивчення сучасних стратегій освіти у вітчизняному та європейському вимірі	5
6.	Аналіз нормативних і наукових джерел щодо проблеми дослідження й освітнього процесу в сучасному ЗВО	5
Разом		20
Етап III: науково-викладацький		
7.	Планування, викладання та аналіз результатів власної науково-педагогічної діяльності	15
8.	Участь у наукових конференціях різного рівня	20
9.	Обговорення з науковим керівником наукового доробку аспіранта, методики проведення навчальних занять	15
10.	Розробка дидактичного супроводу навчальних дисциплін з урахуванням сучасних інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти	20
11.	Самостійне проведення занять з навчальних дисциплін (лекцій, семінарських, практичних занять)	20
12.	Самоаналіз проведених навчальних занять	10
13.	Індивідуальна робота зі здобувачами, керівництво науковими студентськими дослідженнями	20
14.	Участь у позааудиторних заходах, надання індивідуальної допомоги здобувачам	15
Разом		135
Етап IV: підсумковий		
15.	Підготовка та подання звіту про проходження практики. Презентація результатів практики на кафедрі педагогіки вищої школи	10 5
Разом		15
Усього		180

4. Зміст практики

4.1. Особливості організації та проведення практики

Науково-викладацька практика здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є суттєвим компонентом їхньої підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти, яка передбачає презентацію власних наукових досягнень аспіранта, а також викладання певних навчальних дисциплін, організацію всіх видів освітньої та наукової діяльності здобувачів.

Організатором практики аспіранта є кафедра педагогіки вищої школи. Загальне керівництво практикою аспіранта покладається на кафедру педагогіки вищої школи, за якою закріплений аспірант. Безпосереднє керівництво практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник.

Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює керівник або випускова кафедра. Крім того, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти може пройти практику на аналогічних кафедрах (підрозділах) в інших закладах вищої освіти.

Документи щодо організації та проведення практики є: наказ про практику, індивідуальні звіти аспірантів про проходження практики, протоколи засідань кафедри педагогіки вищої школи про затвердження звітів аспірантів з практичної підготовки.

Наказ про практичну підготовку готує завідувач відділу аспірантури після узгодження з керівництвом кафедри педагогіки вищої школи. Аспірантам, які є науково-педагогічними працівниками університету, рішенням кафедри практику перезараховують.

Науково-викладацька практика передбачає виконання відповідних видів діяльності, які відбито в програмі практичної підготовки та календарному плані НВП.

4.2. Програма практичної підготовки та календарний план науково-викладацької практики

№ з/п	Види діяльності аспірантів	Тижні			
		1	2	3	4
1.	Розробка індивідуального плану проходження практики	+			
2.	Спостереження за науково-педагогічною діяльністю викладачів кафедри педагогіки вищої школи. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету	+	+	+	
3.	Аналітична діяльність щодо вивчення сучасних стратегій освіти у вітчизняному та європейському вимірі. Аналіз нормативних і наукових джерел щодо проблеми дослідження й освітнього процесу в сучасному ЗВО	+	+	+	
4.	Планування, викладання та аналіз результатів власної науково-педагогічної діяльності	+	+	+	
5.	Обговорення з науковим керівником наукового доробку аспіранта. Участь у наукових конференціях різного рівня				+
6.	Розробка дидактичного супроводу навчальних дисциплін з урахуванням сучасних інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти		+	+	
7.	Самостійне проведення занять з навчальних дисциплін (лекцій, семінарських, практичних занять). Самоаналіз проведених навчальних занять			+	+
8.	Індивідуальна робота зі здобувачами, керівництво науковими студентськими дослідженнями. Участь у позааудиторних заходах, надання індивідуальної допомоги здобувачам		+	+	+
9.	Підготовка та подання звіту про проходження практики. Презентація результатів практики на кафедрі педагогіки вищої школи				+

4.3. Обов'язки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти під час проходження практики

До початку проходження науково-викладацької практики аспірант повинен одержати від керівника практики зразки оформлення необхідних документів. Для успішної реалізації мети і завдань, передбачених планом науково-викладацької практики, аспірант повинен:

1. Суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку установи, правил трудової дисципліни, техніки безпеки.

2. Разом з керівником практики розробити індивідуальний план проходження практики.

3. Дотримуватися обов'язкового порядку виконання програми практики, виконувати роботу у визначений термін.

4. У визначений термін подавати керівнику практики звітні матеріали

5. Систематично разом з керівником практики обговорювати хід виконання її програми.

6. Скласти звіт про результати проходження практики.

За порушення правил внутрішнього розпорядку, правил трудової дисципліни та техніки безпеки аспірант несе відповідальність перед адміністрацією Університету, на базі якого проходить практика.

4.4. Обов'язки керівників науково-викладацької практики

1. Ознайомлення аспірантів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності.

2. Контроль за своєчасним прибуттям здобувачів до бази практики та її відвідуванням, виконанням програми практики, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.

3. Забезпечення якісного проходження практики відповідно до затвердженої програми.

4. Контроль умов праці і побуту аспірантів на базі практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки.

5. Надання необхідної допомоги під час виконання завдань практики, проведення консультацій для обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті про проходження практики.

6. Участь в установчій та звітній конференціях.

5. Контроль досягнень аспіранта

Основними звітними документами проходження науково-викладацької практики аспіранта є презентація наукового доробку на кафедрі та письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи.

5.1. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється керівником практики шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи аспірантів, виконаних видів діяльності.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної науково-викладацької практики аспірантів. У процесі оцінювання практичної підготовки аспірантів ураховується:

- якість виконання завдань практики, рівень оволодіння професійними вміннями й навичками;
- ґрунтовність репрезентації власного наукового доробку;
- доцільність упровадження наукових здобутків на заняттях;
- креативність, дисциплінованість, активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики;
- якість, коректність, теоретична ґрунтовність та практична доцільність наданих методичних матеріалів, оформлення документації та час її подання;
- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
- змістовність виступу на конференції.

По завершенні науково-викладацької практики аспірантами подаються такі звітні документи:

1. Індивідуальний план роботи з науково-викладацької практичної підготовки, у якому відбито всі форми роботи під час практичної підготовки, терміни та відмітку про виконання.
2. Матеріали індивідуального науково-дослідницького завдання (ознайомлення з інформаційними бібліотечними ресурсами закладу вищої освіти, зокрема віртуальними ресурсами бібліотечного фонду <https://lib.ddpu.edu.ua/>, узагальнити джерела з урахуванням специфіки

дисертаційного дослідження, підготовка тез доповіді з обов'язковою участю в науковій конференції або науковій статті з подальшим поданням до публікації у фаховому виданні, участь у науково-педагогічній вітальні (<https://ddpu.edu.ua/pvs/index.php/aspirantura/temy-dysertatsii-aspirantiv>).

3. Аналіз відвіданих занять викладачів закладу вищої освіти, аналіз змісту навчання, форм і методів викладання (2 лекції, 2 практичні)

4. Розгорнуті плани-конспекти проведених занять (3 лекції, 3 практичних). Самоаналіз проведених навчальних занять.

5. Комплекс розроблених завдань для самостійної роботи здобувачів (два на вибір: підсумковий контроль, тести, квести, розробка елементів електронного навчального курсу, інші завдання).

6. Звіт про організацію позааудиторної діяльності (ознайомлення з роботою студентських наукових гуртків, проблемних груп, виконання двох завдань на вибір: індивідуальна робота зі здобувачами, керівництво науковими студентськими дослідженнями, надання індивідуальної допомоги здобувачам, розробка та проведення заходу або тренінгу в академічній групі та ін.).

7. Звіт з науково-викладацької практичної підготовки здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

До звіту додається рецензія керівника про проходження аспірантом науково-викладацької практики.

Підбиття підсумків проходження практики аспірантами здійснюється на звітній конференції за участю гаранта освітньо-наукової програми та наукових керівників аспірантів, що передбачає захист результатів практики у вигляді мультимедійної презентації та доповіді аспіранта, відповіді на запитання. До захисту допускаються здобувачі вищої освіти, які в повному обсязі виконали індивідуальний план практики і надали пакет звітної документації.

Аспіранти, які не виконали індивідуальний план проходження практики, до захисту не допускаються. Аспіранти, які не виконали програму практики з поважних причин, що має бути підтверджено документально, направляються

на практику повторно у вільний від навчання час.

Здобувачі, які не пройшли практичну підготовку або не виконали програму практики без поважних причин, і отримали негативний відгук, незадовільну оцінку при захисті звіту, повинні ліквідувати заборгованість по проходженню практики в терміни установлені кафедрою педагогіки вищої школи.

5.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за завданнями за результатами поточного контролю (денна/заочна форми навчання)

№ з/п	Завдання	Кількість одиниць	Розподіл балів	
			Max	Min
1	Індивідуальний план роботи з науково-викладацької практичної підготовки	1	5	3
2	Наукова публікація відповідно до теоретичної частини дослідження (стаття (15б.) або тези (10б.))	1	15	10
3	Участь у наукових конференціях різного рівня (наявність сертифікату/програми)	1	10	5
	Участь у науково-педагогічній вітальні	1	8	4
4	Аналіз відвіданих занять викладачів закладу вищої освіти, аналіз змісту навчання, форм і методів викладання (лекції/практичні)	2	4	3
		2	4	3
5	Плани-конспекти проведених занять (лекції/практичні).	2	10	10
		2	10	10
	Самоаналіз проведених навчальних занять.	4	8	3
6	Комплекс завдань для самостійної роботи здобувачів з вивчення відповідної навчальної дисципліни	2	6	3
7	Робота зі студентським науковим гуртком, проблемною групою	2	10	6
8	Звіт з науково-викладацької практичної підготовки	1	10	6
Усього			100	60

6. Рекомендована література

Основна

1. Вища освіта і наука: науково-аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від.; [упоряд.: Т. М. Белоусова, А. В. Козонущенко; за заг. ред. І. І. Тіщенко; наук. ред.: д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. Київ, 2018. № 4/5 (квітень-травень). 116 с.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / *Fundamentals of Higher School Pedagogy*: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: підручник / За ред. проф. І.В.Зайченка. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
4. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Мукачево: Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
5. Методичні вказівки до науково-викладацької практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Уклад.: О. М. Сипченко, С. А. Саяпіна. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 63 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
7. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів. Монографія / За ред. С. С. Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2019. 304 с.

Допоміжна

1. Вихрущ В. О., Гуменюк С. В., Вихрущ-Олексюк О. А. Психодидактика вищої школи: інноваційні методи навчання: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 280 с.

2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 448 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16993/1/Danilyan_Dzoban_NP-58.pdf

3. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.

4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Дистанційна освіта» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Уклад.: О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 72 с.

5. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Моделювання освітньої підготовки і професійної діяльності науковця» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Уклад.: О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 102 с.

6. Методичні вказівки до практичної підготовки «Науково-викладацька практика» здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Уклад.: О. М. Сипченко, С. А. Саяпіна. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 63 с.

7. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
9. Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
10. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 166 с.
11. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Кур-батов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ: ДП «НВЦ «Пріори-тети», 2015. 84 с.
12. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Теорія і практика вищої освіти: навч. посібник. Київ, 2016. 338 с.
13. Тичініна А.Р. Сучасні методологічні практики: навч.-метод. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 160 с.
14. Толочко С. В. Культура наукової мови викладача-дослідника: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 241 с.
15. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
16. Шоробура І.М. Тренінги з освітнього менеджменту: навч. посіб./ Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 242 с.

7. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання Нац. стандарт України [чинний від 07.01.2016]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 31 с. URL: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF
2. Закон України «Про вищу освіту» від 23.04.2021 № 1556-VII. URL: <https://cutt.ly/SkZ9CAt>

3. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 16.10.2021 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
5. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>
6. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>
7. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>
8. Проєкт Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS>
9. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій : наказ М-ва освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
10. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ від 07.07.2021 року № 762. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261. Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 03.04.2019 № 283 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
12. Сайт «Аспірант». URL: <http://aspirant.com.ua/ua/>
13. Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 08 січня 2021 року URL: <https://cutt.ly/jkZMAOM>

**8. Посилання на дистанційну сторінку
програми практичної підготовки**

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2152>